

OTSUS

Tallinn

21.01.2014 nr 5.1-5/14-001

MTÜ Lilleküla Seltsi avalduse alusel algatatud järelevamenduse lõpetamine

1. Järelevamenduse alustamine

Konkurentsiametile saabus 25.06.2013.a. MTÜ Lilleküla Seltsi avaldus järelevamenduse alustamiseks Eesti Energia AS-i tegevuse konkurentsiseadusele vastavuse kontrollimiseks ning rikkumise tuvastamiseks ettekirjutamise tegemiseks, konkurentsimoonutuse lõpetamiseks ja sellest alusetult saadu tagastamiseks MTÜ Lilleküla Seltsi liikmetele ning lisaks Eesti Energia AS-i kohustamiseks lõpetama avatud elektriturul monopoolse seisundi ärakasutamine.

Konkurentsiameti poolt alustatud järelevamenduse eesmärgiks oli selgitada, kas Eesti Energia AS oli juunis 2013.a, mil elektrienergia hinnad elektribörsil Nord Pool Spot Eesti hinnapiirkonnas olid Soome hinnapiirkonna hindadest teatud päevadel oluliselt kõrgemad, kuritarvitanud turgu valitsevat seisundit.

2. Menetlusosalised

MTÜ Lilleküla Selts – Mustamäe tee 18, Tallinn, 10617, registrikood 80331515, edaspidi: Selts.

Eesti Energia AS – Laki 24, Tallinn, 12915, registrikood 10421629, edaspidi: EE.

3. Faktilised asjaolud ja tõendid

3.1 Lilleküla Seltsi taotlus

Taotluse kohaselt kasutas EE avatud elektriturul plaaniliste tööde käigus (Estlink 1 kaabli hooldus 03.06.2013-16.06.2013) oma seisundit ära, teades, et vastaval perioodil puudus pakkumine konkureerivate elektritootjate poolt, ning dikteerides elektrienergiale monopoolset hinda. Selts esitas Konkurentsiametile väljavõtted elektribörsi Nord Pool Spot (edaspidi: NPS) elektroonilisest andmebaasist ajavahemikul 18.06.2013-25.06.2013 ning selgitas, et eelnimetatud perioodil oli Eestis pakutava elektri MW/h hind kaks korda kallim, kui samal hetkel Soomes fikseeritud hind (Eestis 63,06-103,85 eurot/MWh, Soomes 38-50,13 eurot/MWh).

Selts lisas, et Lätis ja Leedus oli nimetatud perioodidel fikseeritud samad hinnad, kuid kuna Läti ja Leedu ei tee pakkumisi NPS süsteemis, siis ei ole Seltsi arvates EE õigusvastane tegevus põhjustatud. Selts leiab, et EE õigusvastase tegevuse ja sellelt saadud kasumi vahel on põhjuslik seos, mis oli EE-le ette nähtav.

Samuti on Selts välja toonud, et Seltsi liikmetele tekitab moonutatud turg kahju ebaoproportsionaalsetes taastuenergia tasudes.

Sellest tulenevalt palus taotluse esitaja alljärgnevat:

1. tuvastada EE poolt tehtud turumoonutus avatud elektriturul ajavahemikul 03.06.2013-kuni 25.06.2013, mille tulemusel turgu valitsev monopoolne ettevõtte on saanud alusetult kasu sellel perioodil Eesti tarbijatelt, kasutades pakkumuste tegemisel ära Estlink 1 kaabli plaanilist eksploatatsiooni aega;
2. teha ettekirjutus rikkumise lõpetamiseks;
3. kohustada Seltsi liikmetele hüvitama sellest alusetult saadu ning kompenseerima ka selle tulemusel seltsi liikmetele põhjustatud kahju, mis seisneb turumoonutusest arvatud ebaoproportsionaalsetes taastuenergia tasudes sellel perioodil AS-i Elering kasuks;
4. alustada järelevalve menetlus;
5. fikseerida järelevalveorgani poolt hind territooriumile, mis jääb turumoonutuse alla käesolevas mainitud asjaolude kohaselt.

Selts lisas oma taotlusele seltsi liikmete nimekirja ning väljavõtted Nord Pool Spoti andmebaasist ajavahemikul 03.06-25.06.2013.

23.08.2013 edastas Lilleküla Selts Konkurentsiametile e-kirja¹, milles soovis alustatud menetluses arvesse võtta Euroopa Kohtu kohtujuristi ettepaneku 11. juuli 2013, asjas nr C-262/12.

3.2 NPS elektribörs²

NPS-i elektribörs on organiseeritud turg elektrienergia kauplemiseks. Elektribörsi eesmärgiks on eelkõige pakkuda võrdset võimalust turuosalistele oma toodangu müügiks või elektrienergia ostmiseks, olles samas ka alternatiiviks kahepoolsetele lepingutele. Samuti on elektribörsi eesmärgiks tagada, et elektrienergiale tekiks läbipaistev ja turupõhine hind, mis annaks investoritele ja tootjatele aluse turusituatsiooni hindamiseks ning investeerimisotsuste tegemiseks. NPS on üks maailma suurimaid füüsilise elektrienergia kauplemaid elektribörsi ja see tegutseb Põhjamaades (Norra, Rootsi, Soome, Taani), Saksamaal, Eestis, Leedus ja ka Suurbritannias. 2013. aasta juunis hakati kauplema ka Lätis³.

Elektribörsi toimemehhanismi ja osalejate tegevust reguleerivad Nord Pool Spot AS-i poolt kehtestatud turuspetsiifilised reeglid nagu NPS Kauplemisreeglid koos vastavate lisadega

¹ MTÜ Lilleküla Selts 23.08.2013 e-kiri Konkurentsiametile. Selts on eraldi välja toonud järgmise kohtujuristi seisukoha: /.../ *Selline mehhanism, /.../ ja mis on mõeldud tuuleenergiat kasutavate rajatiste toodetud elektrienergia ostukohustuse rahastamiseks ning mida finantseeritakse riigi territooriumil elavate elektrienergia lõpptarbijatelt võetavatest tasudest, kuulub mõiste „sekkumine riigi poolt või riigi ressurside kaudu” alla ERTL artikli 107 lõike 1 tähenduses./.../.*

² Vt ka http://www.nordpoolspot.com/Global/Download%20Center/Annual-report/Nord-Pool-Spot_Europe's-leading-power-markets_June-2013.pdf

³ Vt <http://elering.ee/nord-pool-spot-elektribörs/>

(*Trading Rules*), NPS Turu korraldamise reeglid (*Market Conduct Rules*) ja muud regulatsioonid.

NPS korraldab ja organiseerib füüsilisi turge, milleks on Elspot turg ja Elbas turg. Käesolevas menetluses on vaatluse all üksnes Elspot turul kauplemisega seonduv ajaperioodil 01.06-26.06.2013.a.

Elspot turg annab võimaluse oksjoni põhjal päev ette (inglise keeles *day-ahead*) kauplemiseks tarnepäevade ja kauplemisperioodide (üks tund) lõikes, tuginedes börsil osalejate tehtud mahuja hinnapakumistele (*volume and price bids*), mis laekuvad börsile enne konkreetse oksjoni sulgemist⁴. Üksikasjalikumalt on kauplemise ja oksjoni tingimused ning teave oksjonil kujuneva hinna arvestamise kohta esitatud Kauplemisreeglite⁵ lisa 2a nimetusega Elspot tururegulatsioonid⁶.

Üheks olulisimaks elektrienergia hinda mõjutavaks teguriks avatud elektriturul ja elektribörsil on piisavate tootmisvõimsuste ning elektriühenduste olemasolu, et tagada elektrienergia liikumine nii riigisisesele kui ka piiriülele. Elektrienergia hind kujuneb nõudluse ja pakkumise suhtena. Kui piirnevate riikide vahel olevate elektrivõrkude infrastruktuur omab piisavaid võimsusi, siis põhimõtteliselt kujunevad ka vastavates hinnapiirkondades samasugused elektrienergia hinnad. Näiteks võivad hinnad samasuguseks kujuneda Eesti ja Soome hinnapiirkonnas, kui kahe riigi vaheline ühendus on selleks piisav. Erinevate hinnapiirkondade vahel on elektrienergia voog alati suunaga madalama hinnaga piirkonnast kõrgema hinnaga piirkonda.

3.3 Olukord elektriturul juunis 2013.a

3.3.1 Elektrienergia hind

Kuigi Selts palus oma taotluses tuvastada EE seaduserikkumine ajavahemikul 03.06.–25.06.2013, otsustas Konkurentsiamet ülevaatlikkuse huvides viia järelevamenetluse läbi veidi pikema perioodi ehk 01.06.–26.06.2013.a osas. Seetõttu on alljärgnevalt esitatud elektriturgu iseloomustavad näitajad vähemalt eelnimetatud perioodi kohta.

Alljärgnevalt on võrdluse eesmärgil esitatud andmed elektrienergia hindade kohta vaatlusalusel perioodil. Kuna NPS Soome ja Eesti kauplemispiirkonnad moodustavad ühtlasi vastavalt ka Soome ja Eesti hinnapiirkonnad, siis edaspidi kasutatakse üksnes mõistet hinnapiirkond.

Tabel 1⁷ Soome ja Eesti hinnapiirkondade hinnad (eurot/MWh) 01.06.–26.06.2013.a

	FI	EE	EE/FI
1.06.2013	38,52	38,75	100,6%
2.06.2013	30,53	31,05	101,7%
3.06.2013	45,76	45,88	100,3%
4.06.2013	48,19	48,3	100,2%
5.06.2013	49,29	49,23	99,9%
6.06.2013	56,73	56,73	100,0%
7.06.2013	52,14	52,11	99,9%

⁴ Trading Rules. General Terms. Nord Pool Spot's Physical Markets, p 1.1.2 a.

⁵ Trading Rules. General Terms. Nord Pool Spot's Physical Markets.

⁶ Trading Appendix 2a. Elspot Market Regulations. Nord Pool Spot's Physical Markets.

⁷ Allikas: Nord Pool Spot (vt <http://www.nordpoolspot.com/Market-data1/Elspot/Area-Prices/ALL1/Hourly/>).

8.06.2013	35,97	36,92	102,6%
9.06.2013	35,28	39,57	112,2%
10.06.2013	55,42	51,86	93,6%
11.06.2013	48,95	59,25	121,0%
12.06.2013	42,2	54,3	128,7%
13.06.2013	40,38	55	136,2%
14.06.2013	37,65	46	122,2%
15.06.2013	32,13	54,52	169,7%
16.06.2013	28,27	58,26	206,1%
17.06.2013	39,74	55,46	139,6%
18.06.2013	38	63,06	165,9%
19.06.2013	36,26	48,49	133,7%
20.06.2013	37,66	52,37	139,1%
21.06.2013	29,21	47,89	164,0%
22.06.2013	17,17	54,48	317,3%
23.06.2013	19,21	56,15	292,3%
24.06.2013	33,97	64,63	190,3%
25.06.2013	50,13	103,85	207,2%
26.06.2013	36,92	64,62	175,0%

Tabelist 1 on näha, et juunis 2013.a on eristatavad kaks perioodi: 01.06.–10.06.2013.a ja 11.06.–26.06.2013.a. Neist esimesel perioodil oli Eesti hinnapiirkonna hind kas täiesti või peaaegu samaväärne Soome hinnapiirkonna hinnaga (keskmiselt 101,1% Soome hinnapiirkonna hinnast). Teisel perioodil oli Eesti hinnapiirkonna hind kõrgem (keskmiselt 176% Soome hinnapiirkonna hinnast) ning oluliselt suuremaks kujunes erinevus alates 15.–16.06.2013.a. 25.06.2013.a, kui Eesti hinnapiirkonna hind oli 103,85 eurot/MWh, moodustas see 207,2% Soome hinnapiirkonna hinnast.

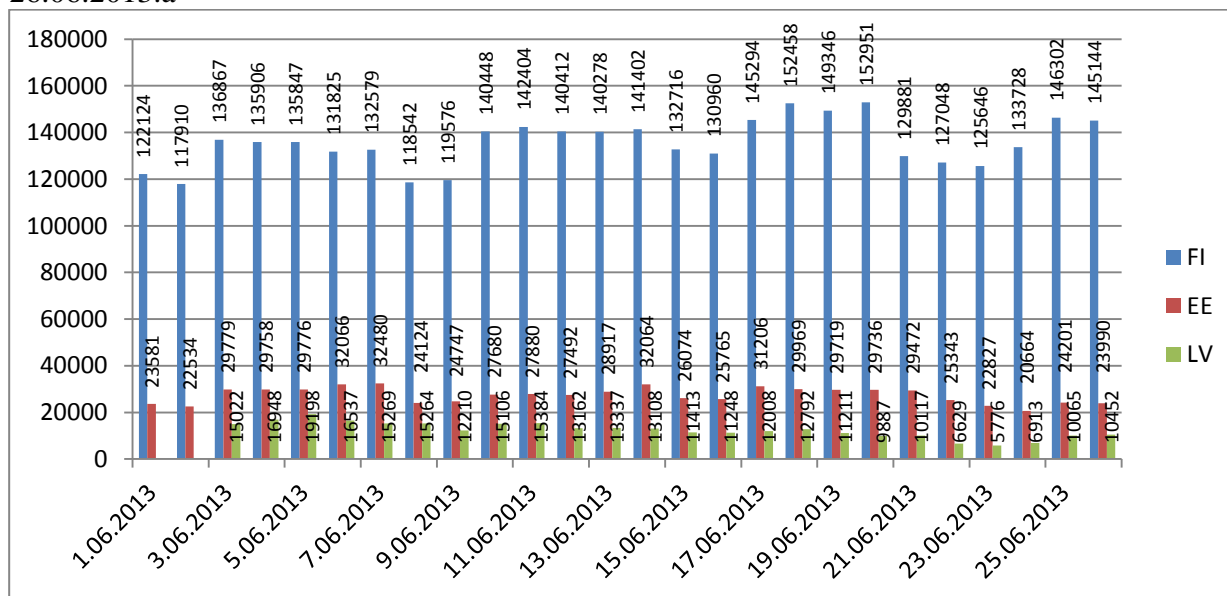
Tabelist 1 nähtub, et 25.06.2013.a toimus NPS Eesti hinnapiirkonnas Elspot turul oluline hinnahüpe 103,85 eurole/MWh. Võrdluseks, päev varem ehk 24.06.2013.a oli hind 64,63 eurot/MWh. Soome hinnapiirkonnas samal ajal ei ulatunud 25.06.2013.a hinnatase 50,13 eurot/MWh ka antud kuu kõrgeima tasemeni, mis oli 56,73 eurot/MWh kuupäeval 06.06.2013.a.

Elektrienergia hind Eesti hinnapiirkonnas oli 01.06.–26.06.2013 keskmiselt 53,41 eurot/MWh. 01.06.–10.06.2013.a oli vastav näitaja 45,04 eurot/MWh ning 11.06.–26.06.2013.a 58,65 eurot/MWh ehk vastavalt 84% ja 110% perioodi 01.06.–26.06.2013.a keskmisest. 25.06.2013.a, mil Eesti hinnapiirkonna hind oli eriti kõrge, moodustas see 194% perioodi 01.06.–26.06.2013.a keskmisest.

3.3.2 Elektrienergia tootmine

Alljärgnevalt on esitatud andmed elektrienergia tootmismahitude kohta Eestis, Lätis ja Soomes vaadeldavalt perioodil.

Joonis 1⁸ Elektrienergia tootmismahitude võrdlus Eestis, Lätis ja Soomes (MWh) 01.06.–26.06.2013.a

25.06.2013.a oli elektrienergia tootmine Eestis keskmisest väiksem, st kui 01.06.–26.06.2013.a perioodil toodeti Eesti hinnapiirkonnas keskmiselt 27 379 MWh elektrit päevas, siis 25.06.2013.a oli selleks 24 201 MWh (vt. joonis 1). Samas, vaadeldaval perioodil oli Eestis madalaim tootmise maht 20 664 MWh eelneval päeval, s.o 24.06.2013.a, mil keskmine hind oli 64,63 eurot/MWh ehk märkimisväärselt madalam järgmise päeva hinnast.

Soome piirkonnas oli 25.06.2013.a tootmismahut 146 302 MWh, mis on perioodi keskmisest mahust 135 676 MWh suurem. Lätis oli 25.06.2013.a tootmine 10 065 MWh, mis on perioodi keskmisest mahust 12 461 MWh väiksem.

3.4 Eesti Energia AS-i selgitused

Konkurentsiamet saatis 26.06.2013.a EE-le e-kirjaga nr 5.1-1/13-0311-002 teate järelevalvemenetluse alustamise kohta ja taotluse teabe saamiseks. Konkurentsiamet palus EE-l esitada andmed kasutusel olnud ja vastavalt NPS-i turuteadetele (*urgent market messages*, edaspidi: UMM) väljalülitatud tootmisvõimsuste kohta, samuti andmed, millistes kogustes EE elektrienergiat tootis ning millises koguses ning hinnaga elektrienergiat EE ajavahemikus 01.06.–26.06.2013.a müüs. Lisaks palus Konkurentsiamet EE-l esitada põhjendused, miks osad tootmisvõimsused olid mainitud perioodil välja lülitatud, samuti seisukoht taotluses märgitud ajaperioodil elektriturul toimunud protsesside, hinnatrendide ning muude taotluses toodud seisukohtade ja ettepanekute kohta.

EE selgitas 27.06.2013 a. vastuskirjas⁹, et kuigi Estlink 1 merkaabel kuulub eraomanikele, sh EE-le, ei kontrolli nimetatud eraomanikud merkaabli kasutust, kuna see on lepingulisel alusel antud Eesti ja Soome süsteemihaldurite (TSO) käsutusse¹⁰. EE ei otsusta, millal Estlink 1

⁸ Allikas: Nord Pool Spot (www.nordpoolspot.com); juuni tootmismahitude võrdlus kättesaadav:

<http://www.nordpoolspot.com/Market-data/Power-system-data/Production/Production1/ALL1/Hourly1/>

⁹ Eesti Energia AS 27. 06. 2013.a kiri nr KA-JUH-22/474

¹⁰ Konkurentsiameti 18.12.2013 otsuse 5.1-5/13-050 järgselt omavad Estlink 1 üle ühiselt valitsevat mõju Elering AS ja Fingrid Oyj. Vt

Tabel 2 EE poolt esitatud pakkumised¹⁴

Kuupäev		[.....]
1.06.2013	Hind eur/MWh	.....
	Kogus MWh	.....
2.06.2013	Hind eur/MWh	.....
	Kogus MWh	.....
3.06.2013	Hind eur/MWh	.....
	Kogus MWh	.....
4.06.2013	Hind eur/MWh	.....
	Kogus MWh	.....
5.06.2013	Hind eur/MWh	.....
	Kogus MWh	.....
6.06.2013	Hind eur/MWh	.....
	Kogus MWh	.....
7.06.2013	Hind eur/MWh	.....
	Kogus MWh	.....
8.06.2013	Hind eur/MWh	.....
	Kogus MWh	.....
9.06.2013	Hind eur/MWh	.....
	Kogus MWh	.....
10.06.2013	Hind eur/MWh	.....
	Kogus MWh	.....
11.06.2013	Hind eur/MWh	.....
	Kogus MWh	.....
12.06.2013	Hind eur/MWh	.....
	Kogus MWh	.....
13.06.2013	Hind eur/MWh	.....
	Kogus MWh	.....
14.06.2013	Hind eur/MWh	.....
	Kogus MWh	.....
15.06.2013	Hind eur/MWh	.....
	Kogus MWh	.....
16.06.2013	Hind eur/MWh	.....
	Kogus MWh	.....
17.06.2013	Hind eur/MWh	.....
	Kogus MWh	.....
18.06.2013	Hind eur/MWh	.....
	Kogus MWh	.....
19.06.2013	Hind eur/MWh	.....
	Kogus MWh	.....

¹⁴ Koostatud Eesti Energia AS-i 12.07.2013 kirja nr KA-JUH-22/474-03 lisa 3 andmete alusel.

20.06.2013	Hind eur/MWh	.....
	Kogus MWh	.....
21.06.2013	Hind eur/MWh	.....
	Kogus MWh	.....
22.06.2013	Hind eur/MWh	.....
	Kogus MWh	.....
23.06.2013	Hind eur/MWh	.....
	Kogus MWh	.....
24.06.2013	Hind eur/MWh	.....
	Kogus MWh	.....
25.06.2013	Hind eur/MWh	.....
	Kogus MWh	.....
26.06.2013	Hind eur/MWh	.....
	Kogus MWh	.....
Keskmine hind 01-26.06.2013		.....
Keskmine kogus 01-26.06.2013		.....
Keskmine hind 01-10.06.2013		.....
Keskmine kogus 01-10.06.2013		.....
Keskmine hind 11-26.06.2013		.....
Keskmine kogus 11-26.06.2013		.....]

Tabelist 2 nähtub, et perioodil 01.06.–26.06.2013.a oli EE poolt pakutud [.....].

Perioodil 01.06.–10.06.2013.a ehk ajal kui Eesti hinnapiirkonna hind oli kas täiesti või peaaegu samaväärne Soome hinnapiirkonna hinnaga, olid

[.....]

.....].

Perioodil 11.06.–26.06.2013.a ehk ajal kui Eesti hinnapiirkonna hind oli kõrgem, olid [.....]

.....].

Tabelist 2 on samuti näha, et perioodil 01.06.–26.06.2013.a oli EE poolt pakutud [.....].

Perioodil 01.06.–10.06.2013.a ehk ajal kui Eesti hinnapiirkonna hind oli kas täiesti või peaaegu samaväärne Soome hinnapiirkonna hinnaga, olid

[.....]

.....].

Perioodil 11.06.–26.06.2013.a ehk ajal kui Eesti hinnapiirkonna hind oli kõrgem, olid [.....]

.....].

25.06.2013.a ehk päeval kui Eesti hinnapiirkonna hind oli eriti märkimisväärselt kõrge, olid [.....]

.....

.....

.....

.....].

3.6 NEJ tootmisvõimsuste kättesaadavus NPS Elspot turul

EE esitas põhjalikud andmed tootmisvõimsuste kättesaadavuse kohta perioodil 01.06.–26.06.2013.a, millest Konkurentsiamet otsustas otstarbekuse kaalutlusel põhjalikumalt analüüsida viimast kümnet päeva ehk perioodi 16.06.–26.06.2013.a.

Eelnimetatud lühema perioodi vältel oli Eesti hinnapiirkonna hind päevade arvestuses alati kõrgem kui Soome hinnapiirkonnas ning sellesse perioodi jäi ka ülikõrge hinnaga müügi päev 25.06.2013.a. Sel põhjusel on periood 16.06.–26.06.2013.a piisavalt esinduslik järelduste tegemiseks EE tegevuse kohta.

EE selgituste¹⁵ kohaselt pakkus ta ajavahemikus 16.06.–26.06.2013.a kõik oma tehniliselt kasutatavad tootmisvõimsused Elspot turule Eesti hinnapiirkonnas. Nimetatud ajavahemikul esines NEJ-s plaanilisi ja ettearvamatuid remonttöid ja soojuskoormusest tingitud elektrienergia tootmispiiranguid, millest tulenevalt osa võimsusest turule ei pakutud.

EE poolt esitatud teabest¹⁶ ja NPS-i avaldatud andmetest nähtub, et EE on oma võimsuste seiskumise ning plaaniliste- ja avariiremontide kohta väljastanud turuteated (UMM-id). EE esitas Konkurentsiametile selgitused kõikide plokkide väljasolekute kohta. Alljärgnevas Tabelis 3 on esitatud NEJ plokkide installeeritud võimsus, turuteadete kohaselt antud kuupäeval keskmiselt saada olnud võimsus plokkide kaupa¹⁷ ja NEJ poolt NPS-i kuupäeva keskmiselt esitatud müügipakkumised.

Tabel 3 EE NEJ saadaolevad võimsused ja müügipakkumised¹⁸

Võimsused	Kuu - päev	EEJ 1	EE J2	EE J3	EE J4	EE J5	EE J6	EE J7	EE J8	EE J9	BEJ 10	BEJ 11	BEJ 12	NEJ kokku	NEJ müü- gipa kku mine, MW	Pakku mine/ saada- olev võimsus %
Installeeritud võimsus		167	167	167	167	176	176	167	194	140	140	192	140	1993		
Turuteadetes raporteeritud võimsus	16.06 2013	0	167	167	167	78	0	0	194	0	0	192	0	965	917	95,0
Turuteadetes raporteeritud võimsus	17.06 2013	0	167	142	167	176	156	0	194	0	0	192	0	1194	1139	95,4
Turuteadetes raporteeritud võimsus	18.06 2013	0	167	115	167	176	176	0	194	0	0	192	0	1187	1127	94,9
Turuteadetes raporteeritud võimsus	19.06 2013	0	167	125	167	176	176	0	194	0	0	192	111	1308	1243	95,0

¹⁵ Eesti Energia AS-i 12.07.2013 kiri nr KA-JUH-22/474-03

¹⁶ Eesti Energia AS-i 12.07.2013 kirja nr KA-JUH-22/474-03 lisa nr. 1

¹⁷ Tundide kaupa saada olnud võimsus kokku jagatud 24-ga

¹⁸ Koostatud Eesti Energia AS-i 12.07.2013 kirja nr KA-JUH-22/474-03 lisa nr. 1 andmete alusel

Turuteadetes raporteeritud võimsus	20.06 2013	0	167	130	167	176	160	0	194	0	0	192	0	1186	1126	95,0
Turuteadetes raporteeritud võimsus	21.06 2013	0	167	167	167	176	169	0	181	0	0	192	0	1219	1154	94,7
Turuteadetes raporteeritud võimsus	22.06 2013	55	167	167	167	176	78	0	0	0	0	184	140	1134	1073	94,6
Turuteadetes raporteeritud võimsus	23.06 2013	167	167	167	68	78	176	0	0	0	0	0	140	963	930	96,5
Turuteadetes raporteeritud võimsus	24.06 2013	167	68	59	134	176	176	0	0	0	0	0	55	835	806	96,6
Turuteadetes raporteeritud võimsus	25.06 2013	167	167	126	74	176	176	0	0	0	0	0	55	941	900	95,6
Turuteadetes raporteeritud võimsus	26.06 2013	167	167	148	74	176	165	0	0	0	0	0	140	1036	960	93,0

Tabelist 3 nähtub, et EE pakkus NPS-i 93,0-96,6% installeeritud võimsusest, millest oli maha lahutatud UMM-de kohaselt väljalülitatud tootmisvõimsus.

EE poolt esitatud andmetest selgub (vt Tabel 3), et eelmainitud ajavahemikus olid turult täielikult eemal ja välja lülitatud EEJ 7. plokk, BEJ 9. plokk ning BEJ 10. plokk¹⁹. Ülejäänud plokkide osas esines väiksemaid ja suuremaid katkestusi. Alljärgnevalt on Tabelis 4 esitatud EE poolt UMM-idenä esitatud põhjendused võimsuste piirangutele vaatlusalusel perioodil.

Tabel 4. EE poolt UMM-idenä esitatud põhjendused tootmisvõimsuste väljalülitamistele²⁰

Nr.	Ploki nr.	Kättesaadav võimsus (MW)	Algusaeg (CET) ²¹	Lõppaeg (CET)	Võimsuse piirangu põhjus
1	EEJ 1	86	1.06.2013 0:00	1.06.2013 6:00	Turbiini kondensaatori B osa kuivatamine
2	EEJ 1	65	2.06.2013 0:00	3.06.2013 0:00	Katla 1K A täielik läbipuhumine veega (katlapindade puhastamine)
3	EEJ 1	85	4.06.2013 0:00	4.06.2013 6:00	Turbiini kondensaatori A osa kuivatamine
4	EEJ 1	0-70	8.06.2013 0:00	23.06.2013 0:00	Katelde 1K A ja 1K B õhuelsoojendite ja elektrifiltrite plaaniväline remont

¹⁹ EEJ - Eesti Elektriijaam, BEJ - Balti Elektriijaam.

²⁰ Eesti Energia AS-i 12.07.2013 kirja nr KA-JUH-22/474-03 lisa nr. 1.

²¹ CET – Central European Time.

5	EEJ 2	0-70	25.05.2013 0:00	9.06.2013 6:00	Generaatori plaaniväline remont - kontaktrõngaste vahesoonimine, katelde 2K A ja 2K B gaasikäikude ja elektrifiltrite plaaniväline remont, katelde 2K A ja 2K B gaasikäikude ja elektrifiltrite plaaniväline remont, katla 2K B gaasikäikude ja elektrifiltrite plaaniväline remont, hüdrotuuhärrastussüsteemi bagerpump nr 1 plaaniväline remont
6	EEJ 2	86	11.06.2013 0:00	11.06.2013 7:00	Turbiini kondensaatori A osa kuivatamine
7	EEJ 2	86	12.06.2013 0:00	12.06.2013 7:00	Turbiini kondensaatori B osa kuivatamine
8	EEJ 2	68	24.06.2013 0:00	25.06.2013 0:00	Katla 2K A täielik läbipuhumine veega (katlapindade puhastamine)
9	EEJ 3	72	4.06.2013 0:00	4.06.2013 4:00	DeNOx seadmete juurutamine, 3K A (projekt koos Fortum Power and Heat Oy-ga)
10	EEJ 3	72	4.06.2013 23:00	5.06.2013 4:00	DeNOx seadmete juurutamine, 3K A (projekt koos Fortum Power and Heat Oy-ga)
11	EEJ 3	68	8.06.2013 0:00	10.06.2013 0:00	Katelde 3K A ja 3K B täielik läbipuhumine veega (katlapindade puhastamine)
12	EEJ 3	72	11.06.2013 0:00	11.06.2013 4:00	DeNOx seadmete juurutamine, 3K A (projekt koos Fortum Power and Heat Oy-ga)
13	EEJ 3	72	11.06.2013 23:00	12.06.2013 4:00	DeNOx seadmete juurutamine, 3K A (projekt koos Fortum Power and Heat Oy-ga)
14	EEJ 3	72-116	12.06.2013 23:00	13.06.2013 4:00	DeNOx seadmete juurutamine, 3K A (projekt koos Fortum Power and Heat Oy-ga)
15	EEJ 3	72-116	13.06.2013 23:00	14.06.2013 4:00	DeNOx seadmete juurutamine, 3K A (projekt koos Fortum Power and Heat Oy-ga)
16	EEJ 3	68	17.06.2013 18:00	18.06.2013 6:00	DeNOx seadmete juurutamine, 3K A (projekt koos Fortum Power and Heat Oy-ga)
17	EEJ 3	72	18.06.2013 17:00	19.06.2013 5:00	DeNOx seadmete juurutamine, 3K A (projekt koos Fortum Power and Heat Oy-ga)
18	EEJ 3	92	19.06.2013 17:00	20.06.2013 5:00	DeNOx seadmete juurutamine, 3K A (projekt koos Fortum Power and Heat Oy-ga)
19	EEJ 3	92	20.06.2013 17:00	21.06.2013 0:00	DeNOx seadmete juurutamine, 3K A (projekt koos Fortum Power and Heat Oy-ga)
20	EEJ 3	36-100	24.06.2013 10:00	25.06.2013 5:00	Katla 3K B täielik läbipuhumine veega ja katsed DeNOx 3K A (projekt koos Fortum Power and Heat Oy-ga)
21	EEJ 3	75	25.06.2013 17:00	26.06.2013 2:00	Katsed DeNOx 3K A (projekt koos Fortum Power and Heat Oy-ga)
22	EEJ 3	75	26.06.2013 21:00	27.06.2013 0:00	Katsed DeNOx 3K A (projekt koos Fortum Power and Heat Oy-ga)
23	EEJ 4	68	1.06.2013 0:00	3.06.2013 0:00	Katelde 4K A ja 4K B täielik läbipuhumine veega
24	EEJ 4	85	5.06.2013 0:00	5.06.2013 7:00	Turbiini kondensaatori B osa kuivatamine
25	EEJ 4	85	6.06.2013 0:00	6.06.2013 7:00	Turbiini kondensaatori A osa kuivatamine
26	EEJ 4	70	13.06.2013 0:00	14.06.2013 0:00	Katla 4K A avariiremont - veeökonomaiseri lekke kõrvaldamine
27	EEJ 4	68	15.06.2013 0:00	16.06.2013 0:00	Katla 4K B täielik läbipuhumine veega
28	EEJ 4	68	23.06.2013 0:00	24.06.2013 8:00	Katla 4K A täielik läbipuhumine veega
29	EEJ 4	74	25.06.2013 0:00	27.06.2013 0:00	Katla 4K B avariiremont - kolde lekke kõrvaldamine
30	EEJ 5	78	1.06.2013 0:00	2.06.2013 0:00	Katla 5K A täielik läbipuhumine veega
31	EEJ 5	78	9.06.2013 0:00	12.06.2013 9:00	Katla 5K B täielik läbipuhumine veega, katla 5K B avariiremont - kolde lekke kõrvaldamine
32	EEJ 5	78	16.06.2013 0:00	17.06.2013 0:00	Katla 5K A täielik läbipuhumine veega
33	EEJ 5	78	23.06.2013 0:00	24.06.2013 0:00	Katla 5K B täielik läbipuhumine veega
34	EEJ 6	78	1.06.2013 0:00	3.06.2013 0:00	Katla 6K B täielik läbipuhumine veega
35	EEJ 6	0-80	15.06.2013 0:00	17.06.2013 4:00	Generaatori plaaniväline remont - kontaktrõngaste läbisoonimine
36	EEJ 6	110	20.06.2013 0:00	20.06.2013 6:00	Plaaniväline remont - tsirkuleeriva vee torus (B liin) lekke kõrvaldamine
37	EEJ 6	140	21.06.2013 0:00	21.06.2013 5:00	Plaaniväline remont - katelde 6K A ja 6K B NID varrukfiltrite asendamine
38	EEJ 6	78	22.06.2013 0:00	23.06.2013 0:00	Katla 6K A täielik läbipuhumine veega ja DeSOx süsteemi NID liinide puhastamine
39	EEJ 7	0	11.05.2013 23:00	22.07.2013 5:00	Ploki aastane hooldus
40	EEJ 8	0-87	21.06.2013 21:00	30.06.2013 0:00	Turbogeneraatori plaaniväline remont - võllipööramiseadme määrdesüsteemi õli etteande liinil lekke kõrvaldamine

41	BEJ 9	0	1.04.2013 0:00	27.06.2013 11:00	SO2 kvoodi ümberjaotamise protseduur jaamade vahel ja keskkonna kompleksloa menetlus, ploki meeskonna komplekteerimine
42	BEJ 10	0	31.03.2012 23:00		Plokk on eksploatatsioonist välja võetud (võimalik, et läheb demonteerimisele)
43	BEJ 11	0	22.06.2013 23:00	20.07.2013 23:00	Ploki aastane hooldus
44	BEJ 12	0	13.03.2013 14:00	19.06.2013 5:00	SO2 kvoodi ümberjaotamise protseduur jaamade vahel ja keskkonna kompleksloa menetlus
45	BEJ 12	0	20.06.2013 0:00	22.06.2013 0:00	SO2 kvoodi ümberjaotamise protseduur jaamade vahel ja keskkonna kompleksloa menetlus (pikendamine)
46	BEJ 12	55	24.06.2013 0:00	26.06.2013 0:00	Katla K 25 plaaniväline remont - suitsuimejate sagedusmuundurite remont
47	Iru EP-1	0	31.05.2012 23:00		Võrguühendus on katkestatud, plokk on konserveeritud
48	Iru EP-2	0	01.12.2011 00:01		Ebapiisav soojuskoormuse tellimus tootmisüksuse opereerimiseks

Tabelist 4 nähtub, et EE-l oli vaadeldaval perioodil 48 erinevat tootmisvõimsuse väljalülitamise juhtumit. Sinna hulka kuulusid rikete kõrvaldamised, hooldused, uute seadmete juurutamised jms.

4. Õiguslik hinnang

4.1 EE seisund kaubaturul

Alates 01.01.2013.a avanes Eesti elektriturg konkurentsile täies ulatuses ning Konkurentsiamet lõpetas EE poolt müüdava elektrienergia keskmise hinna piirmäära kontrollimise ja kooskõlastamise vastavalt ELTS §-le 81. Kuigi EE hindadele ei laiene enam *ex ante* regulatsioon, siis Konkurentsiameti hinnangul EE, kes omab Eestis jätkuvalt suurimad elektrienergia tootmisvõimsusi, säilitab mõneks ajaks suure turujõu. Seetõttu on EE-l turgu valitseva seisundi kuritarvitamise riski maandamiseks põhjust järgida konkurentsiseaduses sisalduvaid piiranguid.

EE turujõud väheneb oluliselt seoses Estlink 2 merekaabli kasutusele võtmisega 2014. aastal, kui Eesti ja Soome vahelise ühenduse võimsus suureneb 1000 MW-ni. Sellise ülekandevõimsuse juures ühtlustub Eesti hinnapiirkonna hinnatase senisest enam Soome omaga ning Eesti tootja(te) võimalused turuhindasid oma otsustega mõjutada vähenevad oluliselt. Kuni Estlink 2 merekaabli kasutusele võtmiseni säilib aga EE-l võimekus Eesti hinnapiirkonna hinnatasemeid mõjutada.

Konkurentsiamet on eelnevalt EE-le esitanud oma seisukoha²² seoses EE positsiooniga turul ja tegevusega peale elektrituru täielikku avanemist alates 01.01.2013.a. Konkurentsiamet selgitas, millistest asjaoludest lähtuvalt hinnati asjaomase kaubaturu geograafilisi piire ja jõuti järeldusele, et EE omab Eesti elektrienergia tootmise ja müügi kaubaturul eeldatavalt turgu valitsevat seisundit, seda vähemalt kuni Estlink 2 kasutusele võtmiseni. Konkurentsiamet leidis, et võrreldes Eesti kodumaist tarbimisvõimsust (kuni u 1600 MW) ning välisühenduste võimsust (ilma Venemaata u 1000 MW), on küll võimalik Eesti tarbimine impordiga katta osaliselt, kuid siiski mitte täielikult. Sellises olukorras võib teatud tingimuste täitudes Eestis asuvatel elektritootjatel oma äriolude otsustega olla võimalik arvestataval määral mõjutada elektri hinnatasemeid Eesti hinnapiirkonnas. Arusaadavalt eksisteerib väga erinevaid kombinatsioone naaberturgude ning Eesti turu hinnatasemetest ja tarbimis- ning

²² Konkurentsiameti 07.12.2012.a kiri nr 5.1-1/12-0540-001.

tootmistahtudest. Eestis tegutsevate pakkujate võime Eesti turu hinnatasemeid mõjutada võib erinevate kombinatsioonide puhul erinev olla. Siiski on Konkurentsiameti hinnangul arvestataval määral selliseid olukordasid, kus Eestis tegutsevatel pakkujatel on selline võime olemas.

Konkurentsiamet leiab, hinnates antud menetluses kogutud teavet, et 07.12.2012.a kirjas esitatud seisukohad kehtivad ka aja kohta, mis hõlmab antud järelevalvemenetluses vaadeldud perioodi.

EE esitas Konkurentsiametile andmed EE NEJ poolt elektriturule müüdud ja müümata jäänud koguste kohta ning analüüsi EE kui võimaliku hinnategija positsiooni kohta kauplemisperioodide kaupa. Kuna vaatlusalusel perioodil on enamikel tundidest EE viimase võimsuse müügihind olnud madalam Eesti hinnapiirkonna hinnast, siis EE käsitluse kohaselt ei ole EE enamiku ajast olnud hinnategija²³. Konkurentsiamet leiab, et kuigi EE poolt viidatud andmeid tuleb kahtlemata turu analüüsimisel arvestada, ei saa nende põhjal iseenesest järeldada, et EE-l puudus enamikul ajast turujõud. EE-l kui Eesti hinnapiirkonnas ülekaalukalt suurimal elektritootjal on võimalus mõjutada pakkumiskõvera kuju sõltumata sellest, milline on Eesti hinnapiirkonna hind EE viimase võimsuse müügihinnaga võrreldes. Sellest tulenevalt võivad EE-l olla head võimalused mõjutada pakkumiskõvera ristumiskohta nõudluskõveraga ka siis, kui ristumiskoha järgne hind ei ole enam EE viimase võimsuse müügihind. Lihtsa ja skemaatilise näitena, oletame, et EE otsustab tootmist vähendada näiteks 20% võrra, mille tulemusena pakkumine väheneb ja turuhind tõuseb üle EE viimase võimsuse müügihinna. Sellises olukorras ei ole EE tõepoolest enam „hinnategija“ EE enda käsitluse kohaselt, kuid EE on oma otsustega oluliselt mõjutanud turuhinda, milline võime on aga eelkõige turgu valitsevat seisundit omava ettevõtja tunnuseks.

Kokkuvõtvalt leiab Konkurentsiamet, et EE võimalused turuhinda mõjutada võivad sõltuda paljudest asjaoludest, sealhulgas olukorrast naaberhinnapiirkondades ja ülekandevõimsuste koormatusest konkreetsel ajahetkel. Konkurentsiamet tuvastab need asjaolud ja annab neile hinnangu konkreetseid olukordasid iseloomustavatest faktilistest andmetest lähtudes. Arvestades, et menetluses kogutud andmete põhjal ei esine antud juhul EE tegevuses turgu valitseva seisundi kuritarvitamise tunnuseid, ei pea Konkurentsiamet vajalikuks anda lõplikku hinnangut EE võimalikule positsioonile elektrienergia tootmise ja hulгимүүги kaubaturgudel perioodil 01.06.–26.06.2013.a. Siiski leiab Konkurentsiamet, et EE-l on soovitav ka edaspidi tegevusriskide maandamiseks lähtuda eeldusest, et ta omab suure tõenäosusega eelnimetatud kaubaturgudel Eesti hinnapiirkonnas turgu valitsevat seisundit.

4.2 Hinnang EE tegevusele

KonkS § 16 kohaselt on keelatud ühe või mitme ettevõtja poolt turgu valitseva seisundi otsene või kaudne kuritarvitamine kaubaturul, sealhulgas otsene või kaudne ebaõiglaste ostu- või müügihindade või muude ebaõiglaste äritingimuste kehtestamine või rakendamine (punkt 1) ning tootmise, teenindamise, kaubaturu, tehnilise arengu või investeerimise piiramine (punkt 2). Turgu valitsevat seisundit omaval elektrienergia tootjal ja müüjal, kes tulenevalt oma majanduslikust positsioonist omab võimekust tema tegutsemiskoha hinnapiirkonna hinnatasemeid mõjutada, on seega keelatud ebaõiglaselt kõrgeid hindu kehtestada ja tootmist põhjendamatult piirata. Kuivõrd elektrienergia hind ja kogus on turul pöördvõrdeliselt seotud, kaasneks mõlema eelmärgitud tegevusega lõppkokkuvõttes sama tulemus: kui tootmist

²³ Eesti Energia AS-i kiri 12.07.2013.a. nr KA-JUH-22/474-03 lisa 3.2

kunstlikult piirata, tekib elektrienergia defitsiit ja hind tõuseb ning kui hinda tõsta, siis väheneb nõudlus ja sellest tulenevalt ka tootmistaht.

Nagu oli ka eelnevalt märgitud, on Konkurentsiamet käesolevas analüüsis vaadelnud perioodi 01.06.–26.06.2013.a. Nimetatud ajavahemikul on eristatavad kaks perioodi: 1) 01.06.–10.06.2013.a, mil Eesti hinnapiirkonna elektrienergia hind oli kas täiesti või peaaegu samaväärne Soome hinnapiirkonna hinnaga; 2) 11.06.–26.06.2013.a, mil Eesti hinnapiirkonna hind oli kõrgem Soome hinnapiirkonna hinnast ning oluliselt suuremaks kujunes erinevus alates 16.06.2013.a. Seejuures oli Eesti hinnapiirkonna hind eriti märkimisväärselt kõrge 25.06.2013.a. Eelnevalt on selgitatud, et turgu valitsevat seisundit omaval ettevõtjal on võimalik turuhinda mõjutada tootmistahtu piirates ja/või hindu tõstes. Sel põhjusel kontrollis Konkurentsiamet, kas juuni teises pooles (ajavahemikul 11.06.–26.06.2013.a) Eesti hinnapiirkonnas kehtinud kõrgem hind, võrreldes Soome hinnapiirkonna hinnaga, on otseselt tingitud EE tegevusest ja põhjuslikus seoses EE käitumisega vastaval perioodil.

4.2.1 EE hindade mõju analüüs

EE poolt esitatud andmetest ilmneb, et perioodil 01.06.–26.06.2013.a oli EE poolt pakutud [.....].

Perioodil 01.06.–10.06.2013.a, kui Eesti hinnapiirkonna hind oli kas täiesti või peaaegu samaväärne Soome hinnapiirkonna hinnaga, olid [.....].

Perioodil 11.06.–26.06.2013.a, kui Eesti hinnapiirkonna hind oli kõrgem, olid [.....].

Eelnevatest andmetest on seega näha, EE pakkumishinnad tõusid 2013. a juunis mõnevõrra, kusjuures vastav muutus oli samasuunaline muutusega Eesti ja Soome hinnapiirkondade hinnaerinevustes: perioodi alguses, kui olid hinnad Soome piirkonnaga samad või ligilähedased, oli EE pakkumishind umbes **96%** kogu perioodi keskmisest ning perioodi lõpus, kui Eesti hinnapiirkonna hind oli Soome omast kallim, oli EE pakkumishind umbes **102%** kogu perioodi keskmisest. Teisisõnu, EE pakkumishinnad tõusid perioodil umbes 6% ning samaaegselt kujunesid Eesti hinnapiirkonna hinnad Soome omadest kõrgemaks.

Konkurentsiamet leiab, et eeltoodu põhjal ei saa siiski teha järeldust, et Eesti hinnapiirkonna kõrgem hinnatase oleks olnud tingitud muutusest EE hinnakujunduses, sest muutused Eesti hinnapiirkonna hindades ning erinevuse suurenemine, võrreldes Soome hinnapiirkonnaga, toimusid märkimisväärselt suuremas ulatuses. Elektrienergia hind Eesti piirkonnas oli 01.06.–26.06.2013.a keskmiselt 53,41 eurot/MWh. 01.06.–10.06.2013.a oli vastav näitaja 45,04 eurot/MWh ning 11.06.–26.06.2013.a 58,65 eurot/MWh ehk **vastavalt 84% ja 110% perioodi 01.06.–26.06.2013.a keskmisest.**

Seega, kui EE pakkumishinnad tõusid üksnes **6%**, siis võrreldavatel perioodidel tõusid **Eesti hinnapiirkonna hinnad tervikuna 26%** ehk üle nelja korra rohkem. Veelgi suurem oli erinevuse muutus Eesti ja Soome hinnapiirkondade võrdluses. Kui perioodil 01.06.–10.06.2013.a moodustas Eesti hinnapiirkonna hind keskmiselt 101,1% Soome omast, siis perioodil 11.06.–26.06.2013.a oli vastav näitaja 176%.

Lisaks, Eesti hinnapiirkonna keskmine hind oli nii 01.06.–10.06.2013.a kui ka 11.06.–26.06.2013.a selgelt kõrgem EE viimasest võimsuse pakkumishinnast. Näiteks perioodil 11.06.–26.06.2013.a ehk kui Eesti hinnapiirkonna hind oli kõrgem, olid [.....], samas kui Eesti hinnapiirkonna tegelik hind oli keskmiselt 58,65 eurot/MWh. Eeltoodust järeldub, et EE pakkumishinnad üksikult võttes ei põhjustanud kõrgemaid hindu Eesti hinnapiirkonnas 11.06.–26.06.2013.a.

Konkurentsiamet märgib selguse huvides, et eeltoodu põhjal ei saa sarnaselt EE poolt esitatud argumentatsioonile asuda seisukohale, justkui puuduks EE-l turujõud. Eeltoodu põhjal saab teha üksnes järelduse, et EE ei kasutanud antud ajaperioodil oma turujõudu elektrienergia hinnakujunduses ära.

Samalaadseid järeldusi on võimalik ka teha, analüüsides olukorda ainult 25.06.2013.a, mil Eesti hinnapiirkonna hind oli eriti kõrge, 103,85 eurot/MWh, moodustades 194% perioodi 01.06.–26.06.2013.a keskmisest. Sel päeval oli EE [.....]. Seega EE pakkumishinnad erinesid jällegi oluliselt vähem perioodi keskmisest, samas kui elektrienergia turuhind oli väga kõrge, ning need olid ka viimasest absoluutväärtuses oluliselt väiksemad. Ligilähedaselt samasugused olid EE pakkumised ka 23.06.2013.a, 24.06.2013.a ja 26.06.2013.a, samas oli neil päevadel Eesti hinnapiirkonna turuhind vastavalt 56,15, 64,63 ja 64,62 eurot/MWh.

Seega kokkuvõtvalt jõudis Konkurentsiamet järeldusele, et vaatamata 2013.a juunis EE elektrienergia hinnapakkumiste tõusule vähesel määral (6%), ei saa seda siiski lugeda otseseks ja peamiseks Eesti hinnapiirkonna elektrienergia turuhindade tõusu (26%) ja Soome hinnapiirkonnaga erinevuse suurenemise põhjuseks.

4.2.2. EE tootmismahdade analüüs

Konkurentsiametile esitatud andmete põhjal on näha, et EE poolt turule pakutud kogused vähenesid vaatlusajaluse perioodi jooksul.

Perioodil 01.06.–26.06.2013.a oli EE poolt pakutud [.....]. Perioodil 01.06.–10.06.2013.a, kui Eesti hinnapiirkonna hind oli kas täiesti või peaaegu samaväärne Soome hinnapiirkonna hinnaga, olid [.....].

Perioodil 11.06.–26.06.2013.a, kui Eesti hinnapiirkonna hind oli Soome hinnapiirkonnast kõrgem, olid [.....].

Seega, 11.06.–26.06.2013.a olid pakutud kogused **keskmiselt ligikaudu 5% väiksemad** kui perioodil 01.06.–10.06.2013.a pakutud kogused. 25.06.2013.a, kui Eesti hinnapiirkonna hind oli iseäranis kõrge, [.....].

Nagu eelpool selgitatud, loetakse konkurentsiseaduse kohaselt turgu valitseva seisundi kuritarvitamiseks tootmise piiramist. Turgu valitsevat seisundit omav ettevõtja võib põhjendada tootmise piiramist objektiivse vajadusega, mis võib muuhulgas olla tingitud tootmisvahendi töökorras, turvalisusest, tehnilistest tingimustest (nt avariide likvideerimistööd, hooldustööd jms). Sel juhul ei ole tootmise piiramine seotud konkurentsi kahjustamiseks turgu valitseva seisundi ärakasutamisega ja see pole konkurentsiseadusega vastuolus.

Konkurentsiamet kontrollis detailsemalt EE poolt turule pakutud tootmisvõimsusi perioodil 16.06.–26.06.2013.a, sest sel ajavahemikul oli Eesti hinnapiirkonna hind 2013. juuni lõikes eriti kõrge (keskmiselt 60,84 eurot/MWh), sealhulgas kõrgem kui 11.06.–26.06.2013.a (keskmiselt 58,65 eurot/MWh), mil Eesti hinnapiirkonna hind oli Soome omast märkimisväärselt kõrgem.

EE esitas Konkurentsiametile andmed ja põhjalikud selgitused tootmismahdade vähendamise kohta, edastades tootmismahdade vähendamise juhtumite osas NPS-i kaudu avalikkusele kättesaadavad teated ehk UMM-id. EE poolt esitatud andmetest selgub, et 16.06.–26.06.2013.a

olid turult täielikult eemal EEJ 7. plokk, BEJ 9. plokk ning BEJ 10. plokk. Ülejäänud plokkide osas esines väiksemaid ja suuremaid katkestusi. EE on Konkurentsiametile esitanud UMM-idea põhjendused võimsuste piirangutele vaatlusalusel perioodil, mille kohaselt olid üldistatult peamisteks põhjusteks BEJ erinevate plokkide suuremas või väiksemas mahus remondi- ja hooldustööd.

Konkurentsiamet tuvastas, et kui EE NEJ-s installeeritud võimsusest maha lahutada UMM-de kohaselt väljalülitatud võimsus, pakkus EE üldjuhul turule 93,0-96,6% järelejäänud võimsusest ning võimsusele, mida EE turule ei pakkunud, oli UMM-ides esitatud nõuetekohased põhjendused. Konkurentsiameti hinnangul on 93,0-96,6% saadaoleva võimsuse turule pakkumine põhjendatud, sest selle 100%-line turule pakkumine ei ole tõenäoliselt tehniliselt võimalik. Samuti ei näe Konkurentsiamet põhjust kahelda EE poolt esitatud UMM-ide põhjenduste (rikete kõrvaldamine, seadmete hooldustööd, uute seadmete juurutamisega seotud tööd jms) paikapidavuses ja asjakohasuses.

Konkurentsiamet täheldab kokkuvõtvalt, et võrreldes perioode 01.06.–10.06.2013.a ja 11.06.–26.06.2013.a toimus paralleelselt tootmismahude umbes 5%-se vähendamisega EE poolt Eesti hinnapiirkonnas ligikaudu 30%-line hinnatõus 45,04 eurot/MWh-lt 58,65 eurot/MWh-le. Kuigi ei saa välistada, et selline hinnatõus oli mingis osas tingitud tootmismahude vähendamisest EE poolt, ei pea Konkurentsiamet antud juhul otstarbekaks läbi viia täiendavat analüüsi tuvastamiseks täpselt, kui suur oli EE tegevuse otsene mõju aset leidnud elektrienergia hinnatõusule. Konkurentsiametil pole antud asjaoludel alust arvata, et tootmisvõimsuste vähendamine EE poolt oleks olnud vastuolus KonkS § 16 punktiga 2, sest selline vähendamine oli teadaolevatele andmetele tuginedes õigustatud.

4.3 Menetluse lõpetamine

Arvestades, et EE tegevuses ei esinenud KonkS § 16 punktide 1 või 2 rikkumise tunnuseid, tuleb järelevalvemenetlus lõpetada.

Konkurentsiamet peab vajalikuks märkida, et kuna antud järelevalvemenetlus oli kitsalt suunatud EE tegevuse konkurentsiseadusele vastavuse kontrollimisele, ei anta käesolevas järelevalvemenetluses hinnangut muude NPS Eesti hinnapiirkonna toimimisega seotud küsimustele, sh EE 12.07.2013 kirjas²⁴ elektrituru toimimisega seonduvalt tõstatatud probleemidele. Konkurentsiamet kujundab vajadusel vastavasisulised seisukohad väljaspool antud järelevalvemenetlust.

Konkurentsiamet peab täiendavalt vajalikuks selgitada, et antud otsusega lahendatakse Seltsi 25.06.2013.a avalduse taotlused, mis puudutavad järelevalvemenetluse teostamist (taotluse punktid 1, 2 ja 4). Seonduvalt Seltsi avalduses sisalduva taotlusega kohustada hüvitama alusetult saadu märgib Konkurentsiamet, et KonkS § 78 kohaselt kuulub konkurentsiseaduse rikkumisega tekitatud varaline või muu kahju hüvitamisele tsiviilkorras, mistõttu vastava kahjude hüvitamise nõude saab läbi vaadata ning selle põhjendatuse üle otsustada üldkohus. Konkurentsiametil puudub seaduslik alus (ka õiguserikkumise tuvastamise korral) taotluse viienda punkti (fikseerida hind) rahuldamiseks, sest vastavalt õigusaktidele ei ole Konkurentsiametil pädevust määrata ega ka kooskõlastada elektrienergia hinda.

Lähtudes eeltoodust ja tuginedes KonkS § 63⁴ lg 1 punktile 1 ja HMS § 43 lõikele 2,

otsustan

²⁴ Eesti Energia AS-i kiri 12.07.2013.a. nr KA-JUH-22/474-03

lõpetada MTÜ Lilleküla Selts 25.06.2013.a avalduse alusel Eesti Energia AS-i tegevuse uurimiseks alustatud järelevalvemenetluse.

Käesoleva otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul otsuse teatavaks tegemisest arvates.

/allkirjastatud digitaalselt/

Märt Ots
Peadirektor

Ärakiri on Konkurentsiameti 21.01.2014 nr 5.1-5/14-001 originaaliga samane.

Ärakirjas on ärisaladuseks loetud teabe asemel kasutatud tähist [...].

31.01.2014.a.

Anna Mazur, Konkurentsiameti konkurentsitenistuse järelevalveosakonna nõunik.